

SELKÄYDINVAMMAISET AKSON RY:N KANNANOTTO KELAN KILPAILUTUSPÄÄTÖKSEEN KOSKIEN SELKÄYDINVAMMAISEN AIKUISEN VAATIVAN LÄÄKINNÄLLISEN KUNTOUTUKSEN MONIAMMATILLISTA YKSILÖKUNTOUTUSTA

Kansaneläkelaitos (myöhemmin Kela) on järjestänyt palveluntuottajille (kuntoutuskeskukset) kilpailutuksen toukuussa 2018, koskien selkäydinvammaisten aikuisten yksilökuntoutusta (Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen moniammatillinen yksilökuntoutus, aikuisen selkäydinvammaisen yksilökuntoutus). Kilpailutus päätös on tehty 27.8.2018 hintaperusteisesti. Laadullisia kriteerejä kilpailutuksessa ei ole ollut. Kilpailutuksen päätös tyrmistyttää sekä huolestuttaa, koska valinnan ulkopuolelle ovat jääneet kaikki palveluntuottajat, joilla on pitkäaikaista kokemusta selkäydinvammasta ja siihen liittyvistä ongelmista sekä valmiudet toimia runsaimmin apua tarvitsevien asiakkaiden kanssa. Euromääräisesti erot olivat marginaalisia.

Selkäydinvammalääketiede on varsin kapea siivu lääketieteestä, mutta selkäydinaurion jälkiseuraukset ovat laajat ja usein hyvin monimutkaiset. Oireet ja ongelmat ovat huonosti tunnettuja ja selkäydinvammaisten hoito ja seuranta sekä kuntoutuskin ovat edelleen tietyssä määrin hajallaan huolimatta vuonna 2011 alkaneesta keskittämisasiasetuksesta. Selkäydinvammalääketieteessä on kyse koko elinkaaren ajan tapahtuvasta hoidosta, ei vain akuutihoidosta. Selkäydinvammalääketiede tarkoittaa moniammatillista ja -alaista osaamista, joihin lukeutuu mm. neurokirurgia, ortopedia, urologia, gastroenterologia, kipulääketiede, neurologia, fysiatria, lisääntymislääketiede, obstetriikka, plastiikkakirurgia, käsikirurgia, hengityshalvaus ja muut hengitysongelmat, psykiatria, anesthesiologia ja geriatria.

Akson esittää huolensa, että pystyvätkö valitut palveluntuottajat tuottamaan kilpailutuksen mukaan sadalle selkäydinvammaisille asiakkaille riittävän ammattitaitoista ja osaavaa kuntoutusta sekä soveltuvatko valitut yksiköt apuvälineen käyttäjälle tai mahdollistavatko ne asiakkaalle riittävän avuntarpeen kuntoutuksen toteutumiseksi. Kilpailutuksen tulokset asettavat asiakkaat eriarvoiseen asemaan, niin maantieteellisesti kuin rahoittajan näkökulmasta. Kuntoutusyksiköiden tulisi olla saavutettavissa kohtuullisen matkan päässä, koska useilla selkäydinvammaisilla on vaikeuksia matkustaa pitkiä matkoja, esim. katetrintien, kipujen tai painehaavariskin vuoksi. Kelan maksaman asiakkaan kuntoutus on rajattu kilpailutuksen jälkeen kolmeen yksikköön, jolloin asiakkaan tosiasiallinen valinnanvapaus ei toteudu. Vakuutusyhtiön maksaman kuntoutuksen asiakkaat voivat edelleen valita itselleen sen yksikön, jossa osaaminen ja ammattitaito sekä todellinen yksilöllinen moniammatillisuus toteutuvat.

Järjestön näkemyksen mukaan Kelan yksilökuntoutus kohdentuu jatkossa kaikkein vaikeimmin vammaisiin kuntoutajiin, joten suurin osa asiakkaista tulee olemaan mm. korkean nelirajahalvauksen omaavia ja muita monisairaita selkäydinvammaisia (mm. urologiset ongelmat, painehaavahoito, kivunhoito). Järjestö on tästä ryhmästä, ja heidän oikeudesta saada laadukasta ja osaavaa kuntoutusta, erittäin huolissaan. Asiantuntevalla oikeanlaisella laitostuntoutuksella on merkittävä vaikutus selkäydinvammaisen terveyden ylläpitämiseen, työllistymiseen, selviytymiseen arjessa sekä osallistumiseen yhteiskunnassa. Niillä on myös suuri vaikutus yksilön henkiseen hyvinvointiin.

Akson pyysi julkisen sektorin toimijoilta näkökulmaa kilpailutuksen päätöksestä. Näkemys oli järjestön kanssa yhtenäinen. Osapuolet ovat todella huolestuneita laitostuntoutuksen tasosta ja siitä saatavasta hyödystä, mikäli pitkän kokemuksen ja asiantuntemuksen selkäydinvammakuntoutuksesta omaavat laitokset jäävät valitsematta palveluntuottajiksi.

Vetoamme Kelaan, että jokaiselle asiakkaalle tulee taata yhdenvertainen mahdollisuus laadukkaaseen ja ammattitaitoiseen kuntoutukseen sekä mahdollistaa tosiasiallinen valinnanvapaus.

Helsingissä 5.9.2018

Selkäydinvammaiset Akson ry hallitus

Lisätietoja antaa:

Anni Täckman, järjestöpäällikkö p. 050 329 7899 tai anni.tackman@aksonry.fi

Selkäydinvammaiset Akson ry on perustettu vuonna 2009 yhdistämään selkäydinvammaisia sekä ajamaan selkäydinvammaisten ja heidän läheistensä etuja. Yhdistyksen tavoitteita ovat mm. selkäydinvammaisten akuuttivaiheen hoidon ja sen jälkeisen välittömän kuntoutuksen sekä monialaisen elinikäisen seurannan kehittäminen yhdessä selkäydinvammakeskusten kanssa, vamman seuraamuksiin liittyvän tiedon jakaminen, selkäydinvammaan liittyvän tutkimuksen edistäminen Suomessa.